

ROJAUS VĖJO KVAPAS – MIMOZOS ABSOLIUTAS

✿ Laimė Kiškūnė
Kvapų namai

MIMOZA MŪSŲ KULTŪROJE SIEJAMA SU AIKŠTINGUMU, ĮNORINGUMU, PERDĖTU TRAPUMU. TAČIAU KUO ILGIAU TYRINĖJU JOS ABSOLIUTO KVAPĄ, TUO LABIAU IMU MANYTI, KAD ŠIS AUGALAS DVELKIA GILIU NUOLANKUMU, ATSIDAVIMU IR MISTINIŲ PASLAPTINGUMU. MIMOZOS KVAPAS ATPLEVENA STAIGA, LYG IŠ KAŽKUR BŪTŲ PŪSTELĖJĘS ROJAUS VĖJAS...

Absoliutas – ypač grynas eterinis aliejus, gautas dvigubo ekstrahavimo būdu.
Konkretas – aliejų mišinys, liekantis išgarinus jo ekstrahavimui naudotą tirpiklį.

JUODASIS SIDNĖJAUS PAKABUTIS

Mimozą, arba sparnuotoji akacija (*Acacia decurrens* Willd., var. *dealbata*), priklauso ankštinių šeimai. Ji yra viena iš maždaug 1 200 mimozų rūšių ir porūšių, augančių Žemėje. Ji ir viena iš 30 rūšių, kurios nuo XIX amžiaus auginamos Europoje.

Mimozų gimtinė – Mėlynieji Australijos kalnai. Europoje jos, kaip ir daugelis kitų egzotiškų augalų, atsirado anglų nuotykių ieškotojo kapitono Dž. Kuko dėka. Dailių, nuostabiai kvėpiantį augalą išplatino egzotiškų naujovių godūs britų ir rusų aristokratai. Jie mimozas ėmė sodinti savo vasaros rezidencijose, žiemos soduose ir parkuose Viduržemio jūros pakrantėse.

Per Provansą šie augalai išplito iki Pjemonto Italijoje.

Australijoje mimozą vadinama juodoju Sidnėjaus pakabučiu (Sidney Black Wattle) ir nuo seno naudojama odoms rauginti. Prancūzijoje ji atsidūrė kvėpalų kūrėjų akiratyje. 1865 metais buvo pasodintos pirmosios plantacijos. Po dvidešimties metų jos ėmė nešti komercinę naudą. Tačiau mimozos labai jautrios šalčiui. Nuožmios 1929 ir 1956 žiemos sunaikino beveik visus augalus Pietų Prancūzijoje ir kurį laiką buvo labai sunku gauti jų absoliuto. Tačiau po kelių metų „mimozų pramonė“ vėl atgimė.

Mimozos labai trapios. Jų šakas nuolat aplaužo vėjas. Vos palietas augalas it drovi mergelė tučtuojau suskleidžia savo lapelius.

Maišant kvapus, mimozų absoliutas puikiai jungiasi su bergamočių, bosvelijų, kvapiųjų kanangų ir imbierinių citrinžolių eteriniais aliejais, gvazdikų, jazminų ir boronijų absoliutais. Jis dera ir su čempakų (šilkmedinių michelijų), šaf-rano, jazminų atarais.

A. Leskauskaitės (1), AGV (1), S. Raftor (2) nuotr.

Kas gi ta mimozą? Tai lieknas medelis arba krūmas, užaugantis iki 5–6 m aukščio. Plantacijose viršūnės dukart per metus nukerpamos, tad tesiekia 4 m aukščio. Sparnuotoji mimozą žydi saulės geltonumo žiedais, sudarančiais kekes, nuo gruodžio vidurio iki balandžio. Daugiausia jų medelis sukrauna vasarį ir kovą. Kekės skinamos stengiantis, kad į jas patektų kuo mažiau lapų. Šis darbas atliekamas iš ryto, kai vėjas ir saulė nudžiovina rasą.

KAIP KVEPIA PASLAPTIS?

Gaminant aukštos kokybės kosmetiką ir parfumeriją naudojamas natūralus mimozų absoliutas, kuris išgautas iš sparnuotųjų akacijų, auginamų Prancūzijoje, Maroke, Egipte, Indijoje. Jo dažniausiai įmaišoma į prabangius lelijų, pakalnučių, ambros, šiuolaikinius šviežio šieno, gėliniuose šipro kvėpalus. Nepainiokite sparnuotųjų akacijų absoliuto su antilinių akacijų (*Acacia farnesiana*, sin. *Cassie*) absoliutu, kuris taip pat naudojamas parfumerijos pramonėje.

Tikro, natūralaus mimozų absoliuto gamyba – ilgas ir sudėtingas procesas. Pirmiausia, plaunant sparnuotųjų akacijų žiedus specialiais tirpikliais, išgaunamas konkretas. Išėgama maždaug 1%. Po to konkretas apdorojamas, atliekant įvairias sudėtingas operacijas. Mimozų absoliutas gaunamas iš konkreto, jį šaldant, šalinant vašką ir kitas nereikalingas medžiagas, plaunant spiritu. Išgarinus spiritą lieka apie 25% gryno absoliuto.

Mimozų absoliutas pakankamai paslaptingas ne tik dėl kvapo, bet ir dėl

cheminių elementų. Jame jau rasta daugiau nei 300 medžiagų, tačiau toli gražu ne visos identifikuotos. Žinoma, kad labai klampiamė, lipniame gelsvai žalsvos spalvos mimozų absoliute dominuoja dvi organinių cheminių junginių rūšys – ilgos anglies ir vandenilio grandinės bei trigubi terpenų junginiai. Pastarieji yra sunkūs, taigi nelaukūs ir menkai kvėpia. Kvapą mimozų absoliutui suteikia iš anglies ir vandenilio grandinių sudarytos molekulės – esteriai, riebiosios rūgštys, alkoholiai, aldehidai ir ketonai.

Mimozų absoliuto kvapas nepaprastai daugiasluoksnis ir daugiaprasmis. Pradžioje jis švelnus, šiltas, dvelkiantis medumi, gelėmis, paslaptingu pavasario vėju... Po kelių sekundžių išryškėja žolė, žalumynai. Ilgiau uostant kvapas aštrėja, juntamas įdomus šieno, netgi švelnus jūržolių pustonis. Gėstantis mimozų absoliuto kvapas dvelkia mediena, darosi tirštas.

NUOLANKUMO ATSPALVIS

Mus tauriųjų mimozų absoliutas iš Provanso sudomino kaip puiki parfumerinė medžiaga natūraliems kvėpalams kurti ne tik dėl subtiliai ir maloniai dvelkiančio paslaptingo aromato, bet ir dėl gebėjimo kitas kvėpalų sudedamąsias dalis sujungti į harmoningą visumą. Kvapų maišymo menui ši ypatybė labai vertinga. Tačiau vertingiausia mimozos savybė – spindulingumas ir nuolankumas. Jos kvapas suteikia pagrindą kitiems kvėpalams ir leidžia jiems atsiskleisti, išryškėti.

Žydintis mimozos medelis yra Australijos simbolis. Jo absoliutą sumaišę su kitų šio žemyno augalų – varpotųjų santalų, saldžiųjų boronijų, kvapiųjų citrinmirčių, australinių kiparisų – aliejais, galime įkvėpti žemės, jos oro, miškų, senųjų gyventojų, papročių ir paslaptingų ritualų, to mums tolumo ir beveik nepažįstamo pasaulio „kvapo“...

Kvapai sklinda savitai. Jie peržengia laiko ir erdvės, kultūrų ir religijų, įvairių bendruomenių, visuomenės klasių ir asmenines žmogaus ribas. Viena vertus, kvapai gali būti atskyrimo, valdymo ar pažeminimo įrankis. Antra vertus, jie daro pasaulį vientesnį ir lengviau suvokiamą. Jie žmonėms leidžia patirti kelionės laiką ir erdvėje nuotykį, keičia įvairias nuostatas ir stereotipus.

Pirmąpradės augalinės substancijos kūnui, sielai ir dvasiai "Kvapų namuose".

Ateikite uosti, tirti ir pažinti tikras natūralias kvapiąsias ir kosmetines medžiagas į Kvapų namų saloną „Aromata mirabilia“, M.K.Čiurlionio g. 4 (įėjimas iš kiemo), Vilnius. Tel.+370 610 20810
 Salono darbo laikas: II-V nuo 11 iki 19 val., VI nuo 11 iki 15 val.
 Daugiau apie mus - svetainėje www.kvapunamai.lt